

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(3)	(2)	(3)	(2)	(4)	(1)	(2)	(4)	(3)	(4)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(2)	(2)	(2)	(2)	(4)	(4)	(4)	(1)	(4)	(2)

שאלה	21	22	23
תשובה	(3)	(2)	(4)

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה : מפה : שולחן -

היחס : מפה זה חפץ המשמש לכיסוי שולחן.
א' זה חפץ/עצם המשמש לכיסוי ב'.

- תשובה (1): תריס : חלון. האם **תריס** זה חפץ המשמש לכיסוי חלון? כן, אולם **תריס** נועד לאטום ולהסתיר את החלון ואילו מפה מקשטת את השולחן ולא אוטמת או מסתירה אותו.
- תשובה (2): תקרה : חדר. האם **תקרה** זה חפץ המשמש לכיסוי חדר? לא. **תקרה** זה החלק העליון של החדר.
- תשובה (3): שטיח : רצפה. האם **שטיח** זה חפץ המשמש לכיסוי רצפה? כן. **שטיח** משמש גם לקישוט הרצפה כפי שמפה משמשת לקישוט השולחן.
- תשובה (4): מזרן : מיטה. האם **מזרן** זה חפץ המשמש לכיסוי מיטה? לא. אמנם **המזרן** מכסה את המיטה, אבל מטרתו אינה לכסות את המיטה. למעשה **מזרון** הוא סוג של חלק מהמיטה. שולחן יכול להתקיים ללא מפה, אבל **מיטה** היא חסרת ערך ללא **מזרון**.
- תשובה (3).**

2. השאלה : לחם : קמח -

היחס : קמח זה חומר גלם המשמש להכנת לחם.
ב' זה חומר גלם המשמש להכנת א'.

- תשובה (1): קרח : מים. האם **מים** זה חומר גלם המשמש להכנת קרח? כן. אולם, **קרח** הוא **מים** שקפאו והפכו למוצק. כלומר, **קרח ומים** הם אותו דבר אבל במצב צבירה שונה. כמו כן, לחם מכינים ממספר חומרי גלם שהעיקרי בהם הוא קמח, אבל **קרח** מכינים רק מ**מים**.
- תשובה (2): שוקולד : קקאו. האם **קקאו** זה חומר גלם המשמש להכנת שוקולד? כן.
- תשובה (3): לביבה : שמן. האם **שמן** זה חומר גלם המשמש להכנת לביבה? לא. **לביבה** היא קציצת ירק שמטגנים/מכינים בתוך **שמן**. גם אם **שמן** הוא מרכיב ב**לביבה** הרי שאין הוא המרכיב העיקרי בה כפי שקמח הוא המרכיב העיקרי בלחם.
- תשובה (4): ביצה : חלמון. האם **חלמון** זה חומר גלם המשמש להכנת ביצה? לא. **חלמון** הוא חומר הנמצא ב**ביצה**, כלומר חלק מה**ביצה**.
- תשובה (2).**

3. השאלה: להתחבק : חיבק -

היחס: להתחבק זו לעשות פעולה הדדית שבה שניים (או יותר) **מחבקים** זה את זה.
א' זו פעולה הדדית שבה שניים (או יותר) עושים **ב'** זה לזה.

- תשובה (1): להילחם : ניצח. האם **להילחם** זו פעולה הדדית שבה שניים **מנצחים** זה את זה? לא. **במלחמה** רק אחד מהצדדים יכול **לנצח**.
- תשובה (2): לסחור : מכר. האם **לסחור** זו פעולה הדדית שבה שניים **מוכרים** זה לזה? לא. **סחר** זו עסקת חליפין בה אחד קונה ורק אחד **מוכר**.
- תשובה (3): לשוחח : דיבר. האם **לשוחח** זו פעולה הדדית שבה שניים **מדברים** זה עם זה? כן.
- תשובה (4): ללמד : לימד. האם **ללמד** זו פעולה הדדית שבה שניים **מלמדים** זה את זה? לא. **לימוד** היא פעולה שבה אדם אחד **מלמד** (לימד) והאחר לומד. כלומר, זו אינה פעולה הדדית.
- תשובה (3)**.

4. השאלה: מחיר : לייקר -

היחס: לייקר זה להעלות את המחיר.
ב' זה להעלות/להגדיל את **א'**.

- תשובה (1): צמא : לרוות. האם **לרוות** זה להעלות/להגדיל את **הצמא**? לא. **לרוות** זה להפסיק את **הצמא**.
- תשובה (2): צפיפות : לדחוס. האם **לדחוס** זה להעלות/להגדיל את **הצפיפות**? כן. **לדחוס** זה לצופף, כלומר להגדיל את **הצפיפות**.
- תשובה (3): אויב : למגר. האם **למגר** זה להעלות/להגדיל את **האויב**? לא. **למגר** זה להכחיד את **האויב**, כלומר להפסיק אותו.
- תשובה (4): מידע : להלשין. האם **להלשין** זה להעלות/להגדיל את **המידע**? לא. **להלשין** זה לספק **מידע** **בסתר** על האחר במטרה להרע לו.
- תשובה (2)**.

5. השאלה: סיקל : אבן -

היחס: סיקל זה הוציא **אבנים** (במטרה לנקות את האדמה מהן).
א' זה ניקה את האדמה/משהו מ-**ב'**.

- תשובה (1): כרת : עץ. האם **כרת** זה ניקה משהו **מעצים**? לא. **כרת** זה גדע/חתך **עצים**.
- תשובה (2): חצב : מחצב. האם **חצב** זה ניקה משהו **ממחצבים**? לא. **חצב** זה הוציא **מחצבים**. כלומר, מטרת **החציבה** היא השגת **מחצבים**, אולם מטרת הסיקול היא לא להשיג אבנים, אלא להיפטר מהן.
- תשובה (3): עקר : שורש. האם **עקר** זה ניקה משהו **משורשים**? לא. **עקר** זה הוציא משהו מה**שורש** שלו.
- תשובה (4): ניכש : עשב. האם **ניכש** זה ניקה משהו **מעשבים**? כן. **ניכש** זה עקר מהאדמה **עשבים** שוטים, כלומר ניקה את האדמה **מעשבים**.
- תשובה (4)**.

6. השאלה: תמימי דעים : מחלוקת -

היחס: תמימי דעים הם אנשים המסכימים זה עם זה, כלומר שאין ביניהם מחלוקת.
א' הם אנשים שאין ביניהם ב'.

תשובה (1): צמודים : רווח. האם **צמודים** הם אנשים שאין ביניהם רווח? כן.

תשובה (2): דומים : הבדל. האם **דומים** הם אנשים שאין ביניהם **הבדל**? לא. **דומים** הם אנשים שכמעט אין ביניהם **הבדל**, אולם יש ביניהם **הבדל** קטן. **זהים** הם אנשים שאין ביניהם **הבדל**.

תשובה (3): מושלמים : פגם. האם **מושלמים** הם אנשים שאין ביניהם **פגם**? לא. **מושלמים** הם אנשים שאין להם **פגם**.

תשובה (4): נושאים ונותנים : הסכמה. האם **נושאים ונותנים** הם אנשים שאין ביניהם **הסכמה**? לא. **נושאים ונותנים** הם אנשים שמנסים להגיע להסכמה. ייתכן שאין ביניהם **הסכמה**, וגם שהם לא יגיעו להסכמה. אולם, בהגדרתם **נושאים ונותנים** אינם אנשים שאין ביניהם **הסכמה**.

תשובה (1).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. **השאלה**: כשעלתה תרצה ביום שני שעבר על אוטובוס בקו 24 היא שמה לב שמלבדה היו באוטובוס רק עוד שני נוסעים. כשעלתה על האוטובוס בקו זה השבוע הוא היה מלא נוסעים עד אפס מקום.

איזו מן האפשרויות הבאות אינה הסבר לפער במספר הנוסעים בין שתי הנסיעות?

פתרון: נבדוק את התשובות המוצעות ונפסול תשובות שיכולות להסביר את הפער במספר הנוסעים בין שתי הנסיעות:

תשובה (1): השבוע בוטל קו 25, שמסלולו עבר בין השאר בתחנות שקו 24 עוצר בהן

התשובה אינה נכונה, שכן היא יכולה להסביר את הפער במספר הנוסעים בין שתי הנסיעות. אם השבוע בוטל קו 25, והוא עובר בתחנות שקו 24 עוצר בהן, הרי שניתן להניח שלפחות חלק מהנוסעים שבשבוע שעבר נסעו בקו 25, עלו השבוע על קו 24 בלית ברירה. מכאן שלנוסעים שבדרך כלל נוסעים בקו 24 נוספו השבוע עוד נוסעים, מה שגרם לגידול במספר הנוסעים בקו זה השבוע.

תשובה (2): בשבוע שעבר התקיים בעיר פסטיבל הזמר, ולקראתו באו לעיר תיירים רבים

זו התשובה הנכונה. אם בשבוע שעבר היו באופן חד פעמי בעיר תיירים רבים, הרי שהיינו מצפים שדווקא בשבוע שעבר היה מספר גדול יותר של נוסעים בתחבורה הציבורית. לפיכך, היינו מצפים שמספר הנוסעים בקו 24 בשבוע שעבר יהיה גדול יותר, ולא השבוע. כלומר, תשובה זו רק מוסיפה בלבול בנוגע לפער במספר הנוסעים.

תשובה (3): בשבוע שעבר עלתה תרצה על האוטובוס בשעה אחת בצהריים, והשבוע - בחמש אחרי הצהריים

התשובה אינה נכונה, שכן היא יכולה להסביר את הפער במספר הנוסעים בין שתי הנסיעות. אנשים לרוב מסיימים לעבוד בשעות אחר הצהריים, וכשהם מסיימים לעבוד הם יוצאים מהעבודה ולרוב נוסעים הביתה. לכן, ניתן להניח כי אנשים נוטים להשתמש בתחבורה ציבורית בשעות אחר הצהריים יותר מאשר בשעות הצהריים. כך, אם תרצה תעלה על האוטובוס בשעות הצהריים סביר להניח שהוא יהיה ריק יותר מאשר בשעות אחר הצהריים.

תשובה (4): השבוע עלתה תרצה על האוטובוס בתחנה אחרת מהתחנה שעלתה בה בשבוע שעבר

התשובה אינה נכונה, שכן היא יכולה להסביר את הפער במספר הנוסעים בין שתי הנסיעות. ניתן להניח שמספר האנשים שעולים על קו אוטובוס מסוים משתנה מתחנה לתחנה. לכן, בהחלט ייתכן מצב שבו בתחנה עליה עלתה תרצה בשבוע שעבר היו מעט נוסעים, בעוד שבתחנה עליה עלתה תרצה השבוע היו יותר נוסעים.

תשובה (2).

8.

השאלה: בהתנצחויות הממושכות בעולם האקדמיה זכתה להדים רבים פרשת "התרמית של סוקל". הפיזיקאי סוקל פרסם מאמר בכתב עת מכובד לתאוריה של המדע, והצביע בו על זיקה בין ההגות הפוסט-סטרוקטורליסטית ובין הפיזיקה הקוונטית. במקביל הוא פרסם מאמר בכתב עת אחר, ובו חשף כי המאמר הראשון היה מופרך ורווי שגיאות. לדעתו, עצם קבלתו לפרסום של המאמר הראשון הוכיחה כי האיום על החשיבה המדעית יכול לבוא דווקא מבית.

מה ביקש סוקל להוכיח בתרמיתו?

פתרון: נסכם בקצרה את הפסקה ונבין מה הייתה מטרת התרמית של סוקל. סוקל פרסם מאמר בכתב עת מכובד, ובמקביל פרסם מאמר בכתב עת אחר, בו הוא חושף כי המאמר הראשון היה מופרך ורווי שגיאות. בהקשר לכך הוא מציין כי עצם קבלתו לפרסום של המאמר הראשון מוכיחה כי האיום על החשיבה המדעית יכול לבוא דווקא מבית. האיום על החשיבה המדעית הגיע במקרה זה בצורה של פרסום מידע מופרך ולא אמין. כאשר סוקל מתייחס לבית הוא מתכוון לכתב העת המכובד שהציג את מאמרו המופרך בלי לבדוק את העובדות, ושפרסם אותו רק על סמך העובדה שהוא נכתב על ידי איש מדע כמו סוקל. כעת נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): שלמעשה אין זיקה של ממש בין הגישה הפוסט-סטרוקטורליסטית לפיזיקה הקוונטית

התשובה אינה נכונה. אומנם ניתן היה להסיק מהפסקה כי אין באמת זיקה בין הגישה הפוסט-סטרוקטורליסטית לפיזיקה הקוונטית, שכן המאמר שהמצביע על זיקה זו היה מופרך ורווי שגיאות. אולם, זו לא הייתה מטרת התרמית של סוקל. התרמית אינה קשורה לתוכן המאמר, אלא לעובדה שכתב העת בכלל פרסם את המאמר למרות שהיה מופרך והזוי. אילו זו הייתה מטרת התרמית, סוקל היה צריך לפרסם רק מאמר אחד - המוכיח כי אין זיקה בין הגישות השונות.

תשובה (2): שבניגוד לדעה המקובלת, במדע יכולות להיות תאוריות הסותרות זו את זו

התשובה אינה נכונה. בפסקה אין מידע לגבי הדעה המקובלת לגבי תאוריות הסותרות זו את זו.

תשובה (3): שיש להתייחס בחשדנות למאמר מדעי שתוכנו סותר את תוכנם של מאמרים קודמים באותו תחום

התשובה אינה נכונה. לא נטען כי המאמר הראשון שפרסם סוקל סותר מאמרים קודמים באותו תחום. כמו כן למעשה, המאמרים המוזכרים בפסקה אינם סותרים זה את זה, אלא המאמר השני הוא וידיוי של סוקל על כך שפרסם במודע מידע שגוי במאמר שפרסם קודם. יתרה מזאת, סוקל ביקש להוכיח כי יש להתייחס בחשדנות למאמרים מדעיים באופן כללי, ולא רק לכאלה שתוכנם סותר מאמרים קודמים באותו נושא.

תשובה (4): שאנשי המדע עצמם פוגעים בחשיבה המדעית כאשר אינם קפדנים וביקורתיים דיים

זו התשובה הנכונה. מטרת התרמית הייתה להראות כיצד האיום על החשיבה המדעית יכול לבוא דווקא מבית, כלומר כיצד אנשי המדע עצמם ("הבית") מפרסמים מידע שגוי מכיוון שהם לא בודקים לעומק את העובדות לפני פרסומן. בכך, לדעתו של סוקל, אנשי המדע פוגעים במדע.

תשובה (4).

9.

השאלה: אף שמוזיקאים, פסיכולוגים ופילוסופים מסכימים שיצירות מוזיקליות צופנות בחובן משמעויות רגשיות, הם אינם מצליחים לתאר משמעויות אלו במילים. המוזיקולוגית אסתר שינברג טוענת כי הקושי לעשות זאת נובע מעצם הניסיון להביע משמעויות אלו בדרך מילולית. לטענתה, המילים מאפשרות להביע חשיבה מסוג מסוים: חשיבה מסודרת, רציונלית. המוזיקה, לעומת זאת, אינה רציונלית, וכדי לתאר את המשמעויות החבויות בה יש להשתמש בכלים אחרים.

לטענת שינברג, מדוע נכשלו הניסיונות לתאר את המשמעויות החבויות במוזיקה?

פתרון: נסכם את עיקרי דבריה של שינברג:

בתחילת הפסקה נכתב כי יש הסכמה שיצירות מוזיקליות צופנות בחובן משמעויות רגשיות, אך קשה להסביר אותן במילים. אחר כך נכתב כי שינברג טוענת כי קשה להסביר משמעויות אלה במילים כי המילים מאפשרות להביע רק חשיבה רציונלית, ואילו המוזיקה אינה רציונלית. כלומר, לדעת שינברג הניסיונות כשלו מכיוון שניסו לתאר את המשמעויות הרגשיות במילים, שאינן מתאימות לכך.

נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): מכיוון שכל אחד מבין את המוזיקה בדרך אחרת, ולכן אי אפשר להסביר את המשמעויות החבויות בה בדרך אחת

התשובה אינה נכונה. בפסקה לא הייתה התייחסות לדרכים השונות בהן אנשים שונים מבינים את המוזיקה. לפי הפסקה, שינברג טוענת כי הניסיונות כשלו מכיוון שניסו לתאר אותן במילים, שאינן מתאימות להבעת רעיונות לא רציונליים כמו מוזיקה.

תשובה (2): מכיוון שניסיונות אלו התבססו רק על המשמעויות הרגשיות של המוזיקה והתעלמו מן הצד הרציונלי שלה

התשובה אינה נכונה. לפי דבריה של שינברג, למוזיקה אין צד רציונלי ("המוזיקה, לעומת זאת, אינה רציונלית..."). לכן, לא הגיוני ששינברג תטען כי הניסיונות לתאר את המשמעויות החבויות במוזיקה כשלו מכיוון שהתעלמו מהצד הרציונלי שלה.

תשובה (3): מכיוון שהכלי שבאמצעותו ניסו להסביר משמעויות אלו אינו מתאים להבעת רעיונות לא רציונליים

זו התשובה הנכונה. לפי הפסקה הניסיונות כשלו מכיוון שהמוזיקה אינה רציונלית, ולמרות זאת ניסו לתאר אותה במילים המאפשרות להביע רק חשיבה רציונלית. כלומר, הכלי (המילים) אינו מתאים להבעת רעיונות לא רציונליים.

תשובה (4): מכיוון שזיהוי המשמעויות החבויות במוזיקה אינו כרוך בחשיבה, ולכן אי אפשר להביע בדרך מילולית

התשובה אינה נכונה. שינברג טוענת שהמילים מאפשרות להביע חשיבה מסוג מסוים - חשיבה רציונלית. היא אינה טוענת שזיהוי המשמעויות אינו כרוך בחשיבה, אלא שחשיבה רציונלית אינה מתאימה לזיהוי זה.

תשובה (3).

10.

השאלה: המתנגדים לחוק שיזם בראל טוענים שכיום, בעקבות אישור החוק, _____ מספר הגורמים הנדרשים לאשר פרויקט בנייה רחב היקף. בראל _____ שהתהליך הנדרש כעת לביצוע פרויקט כזה מסובך יותר משהיה, _____ מורכבותו של התהליך היא סימן לשיפור של ממש, וכי _____.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): המתנגדים לחוק שיזם בראל טוענים שכיום, בעקבות אישור החוק, **קטן** מספר הגורמים הנדרשים לאשר פרויקט בנייה רחב היקף. בראל **מסכים** שהתהליך הנדרש כעת לביצוע פרויקט כזה מסובך יותר משהיה, **אך טוען** שמורכבותו של התהליך היא סימן לשיפור של ממש, וכי **הבירוקרטיה בתחום הצטמצמה מאוד**.

תמצות: החלק הראשון: המתנגדים לחוק טוענים שיש פחות גורמים הנדרשים לאישור בנייה.

כבר בשלב זה אין הגיון במשפט, שכן אם מישהו מתנגד לחוק אז ככל הנראה הוא לא טוב לדעתו. אולם, אם יש פחות גורמים הנדרשים לאישור פרויקט בעקבות החוק הרי שהחוק טוב, שכן הוא מפחית בירוקרטיה. כלומר זו אינה טענה אשר הגיוני כי המתנגדים יעלו.

כמו כן, ניתן להבין כי לדעתם של המתנגדים ההליך פשוט יותר כיום, שהרי יש פחות בירוקרטיה. בפתיחת החלק השני של המשפט נכתב כי בראל מסכים שהתהליך מסובך יותר משהיה. אם לא פסלתם את התשובה לפי חלקה הראשון הרי שכעת ניתן לפסול אותה: אם בחלק הראשון נאמר שהתהליך פשוט יותר משהיה לא סביר שבראל **יסכים** כי הוא מסובך יותר. על כן, לא נוצר משפט הגיוני ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): המתנגדים לחוק שיזם בראל טוענים שכיום, בעקבות אישור החוק, **קטן** מספר הגורמים הנדרשים לאשר פרויקט בנייה רחב היקף. בראל **דווקא חושב** שהתהליך הנדרש כעת לביצוע פרויקט כזה מסובך יותר משהיה, **אך בד ובד מוסיף** כי מורכבותו של התהליך היא סימן לשיפור של ממש, וכי **כעת תהליך השגת אישורי הבנייה מורכב מדי**.

תמצות: החלק הראשון: המתנגדים לחוק טוענים שיש פחות גורמים הנדרשים לאישור בנייה.

כפי שהוסבר בתשובה (1), כבר כאן אין הגיון במשפט ולכן ניתן לפסול את התשובה.

בכל מקרה, אם תמשיכו לקרוא תראו כי בחלק השני כתוב כי: לפי בראל - התהליך מסובך יותר אך מדובר בשיפור, וכעת התהליך מורכב מדי. אם הוספת מורכבות לתהליך הינה שיפור, לא הגיוני שבראל יטען שהתהליך כעת מורכב **מד**. מכיוון שמצאנו סתירה לוגית בחלקו השני של המשפט, תשובה זו אינה נכונה והיא נפסלת.

תשובה (3): המתנגדים לחוק שיזם בראל טוענים שכיום, בעקבות אישור החוק, **גדל** מספר הגורמים הנדרשים לאשר פרויקט בנייה רחב היקף. בראל **אומנם מודה** שהתהליך הנדרש כעת לביצוע פרויקט כזה מסובך יותר משהיה, **אך שלא כמתנגדיו, סבור** כי מורכבותו של התהליך היא סימן לשיפור של ממש, וכי **כיום התהליך פשוט יותר משהיה בעבר**.

תמצות: החלק הראשון: המתנגדים לחוק טוענים שכיום יש יותר גורמים הנדרשים לאישור בנייה.

החלק השני: בראל מסכים שהתהליך מסובך יותר, אבל לדעתו התהליך פשוט יותר.

בחלקו השני של המשפט יש סתירה: מצד אחד בראל טוען כי התהליך **מסובך יותר**, ומצד שני הוא אומר כי הוא **פשוט יותר מבעבר**. אם התהליך מסובך יותר אז לא ייתכן שהוא פשוט יותר מבעבר. מכיוון שמצאנו סתירה לוגית בחלקו השני של המשפט, התשובה נפסלת.

מכיוון שפסלנו שלוש תשובות הרי שתשובה (4) היא התשובה הנכונה, אולם לשם השלמת ההסבר נבדוק גם אותה:

תשובה (4): המתנגדים לחוק שזים בראל טוענים שכיום, בעקבות אישור החוק, גדל מאוד מספר הגורמים הנדרשים לאשר פרויקט בנייה רחב היקף. בראל אומנם אינו מכחיש שהתהליך הנדרש כעת לביצוע פרויקט כזה מסובך יותר משהיה, אך טוען כי דווקא מורכבותו של התהליך היא סימן לשיפור של ממש, וכי חוק זה מסייע למנוע שחיתות.

תמצות: החלק הראשון: המתנגדים לחוק טוענים שכיום יש יותר גורמים הנדרשים לאישור בנייה. החלק השני: בראל מסכים שהתהליך מסובך יותר, אבל לדעתו זה טוב כי זה ימנע שחיתות.

אם לפי המתנגדים החוק מאריך את התהליך להשגת אישורי בנייה, הרי שלדעתם התהליך מורכב יותר משהיה. לפיכך אם בראל מסכים כי התהליך מסובך יותר, הרי ששני חלקי המשפט מתאימים. בסוף המשפט בראל אומר כי למרות שהתהליך מסובך יותר מדובר בשיפור כי החוק מסייע למנוע שחיתות. תהליך מסובך יותר אכן יכול למנוע שחיתות, ולכן נוצר משפט הגיוני ולפיכך זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

11. השאלה: אף שהכול ציפו שמר שמחון מן הקומה השנייה _____ דעתה של הגברת שגב, יושבת ראש ועד הבית, _____, העמדה שהציג אמש באספת הדיירים אינה _____ עמדתה: הוא טען _____.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): אף שהכול ציפו שמר שמחון מן הקומה השנייה יקבל את דעתה של הגברת שגב, יושבת ראש ועד הבית, שההוצאות הגדולות על חימום מחייבות קיצוץ בתקציב הגינון, העמדה שהציג אמש באספת הדיירים אינה עולה בקנה אחד עם עמדתה: הוא טען שאין מנוס מלהפנות חלק מתקציב הגינון לתשלום עבור החימום.

תמצות: החלק הראשון: כולם ציפו שמר שמחון יסכים עם עמדתה של שגב, שחייבים לקצץ בתקציב הגינון. החלק השני: מר שמחון הציג עמדה הנוגדת את עמדתה של הגברת שגב. לטעמו צריך לקצץ בתקציב הגינון.

הקשר המוצע בין שני החלקים נמצא בתחילת המשפט - "אף ש", המעיד על ניגוד. אם כולם ציפו שמר שמחון יסכים עם גברת שגב, אך הוא לא הסכים איתה, אז יש ניגוד בין שני חלקי המשפט. אולם, בפועל גם גברת שגב וגם מר שמחון אומרים שיש לקצץ בתקציב הגינון. מכאן שמר שמחון דווקא מסכים עם הגברת שגב. המשפט לא הגיוני, ולפיכך התשובה נפסלת.

תשובה (2): אף שהכול ציפו שמר שמחון מן הקומה השנייה יתנגד בתוקף לדעתה של הגברת שגב, יושבת ראש ועד הבית, שבשל המיתון יש לקצץ בתקציב הגינון של הבית המשותף, העמדה שהציג אמש באספת הדיירים אינה סותרת את עמדתה: הוא טען רק שיש לוודא שאיש אינו מתנגד לקיצוץ.

תמצות: לפי החלק הראשון: כולם ציפו שמר שמחון יתנגד לעמדתה של שגב, שחייבים לקצץ בתקציב הגינון. לפי החלק השני: מר שמחון הציג עמדה דומה לזו של הגברת שגב. לטעמו צריך לקצץ בתקציב הגינון.

הקשר המוצע בין שני החלקים נמצא בתחילת המשפט - "אף ש", המעיד על ניגוד. אם מר שמחון הסכים עם הגברת שגב וכולם ציפו שהוא יתנגד לעמדתה של הגברת שגב, אז אכן יש ניגוד בין שני חלקי המשפט. כמו כן, לבסוף נאמר שמר שמחון הסכים עם הגברת שגב. שגב טענה שצריך לקצץ בתקציב הגינון וכך גם מר שמחון. לפיכך, מר שמחון אכן הסכים עם הגברת שגב. שני חלקי המשפט יוצרים משפט הגיוני, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

12.

השאלה: סטודנט: "עמיתי לקורס אמר לי שאם אכתוב עבודת סיכום במקום לגשת למבחן, אוכל לקבל ציון עובר רק אם לא אחמיץ יותר משני שיעורים. _____."

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): סטודנט: "עמיתי לקורס אמר לי שאם אכתוב עבודת סיכום במקום לגשת למבחן, אוכל לקבל ציון עובר רק אם לא אחמיץ יותר משני שיעורים. **בכוונתי לכתוב עבודת סיכום ולהיעדר משני**

שיעורים, ולכן אני מקווה שטעות בידו."

תמצות: החלק הראשון: אפשר לקבל ציון עובר אם כותבים עבודת סיכום במקום מבחן, וגם אסור להחמיץ יותר משני שיעורים. כלומר, יש כאן סוג של שאלת כללים: החלק הראשון של המשפט בעצם מגדיר מהם התנאים לקבלת ציון עובר בקורס.

החלק השני: הסטודנט יכתוב עבודת סיכום ויחמיץ רק שני שיעורים, ולכן הוא מקווה שהתנאים האמורים אינם נכונים.

אם הסטודנט יכתוב עבודת סיכום, ויחמיץ רק שני שיעורים, הרי שהוא עומד בתנאים לקבלת ציון עובר. לכן לא הגיוני שהוא יקווה שהתנאים שצינו אינם נכונים. לא נוצר משפט הגיוני, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): סטודנט: "עמיתי לקורס אמר לי שאם אכתוב עבודת סיכום במקום לגשת למבחן, אוכל לקבל ציון עובר רק אם לא אחמיץ יותר משני שיעורים. **מאחר שנעדרתי משלושה שיעורים והחלטתי**

שלא לגשת למבחן, שמחתי לגלות שהוא טעה."

תמצות: החלק הראשון: אם כותבים עבודת סיכום במקום מבחן, אסור להחמיץ יותר משני שיעורים. החלק השני: הסטודנט מחמיץ שלושה שיעורים ולא ניגש למבחן, ולכן הוא שמח שהתנאים האמורים לא נכונים.

אם הסטודנט לא ייגש למבחן ויחמיץ שלושה שיעורים, הרי שלפי התנאים הוא אינו יכול לכתוב עבודה כדי לקבל ציון עובר. לכן, הוא אינו עומד בתנאים לעבור את הקורס. אם הוא לא עומד בתנאים לקבלת ציון עובר הגיוני שהוא שמח לשמוע שהתנאים לקבל ציון עובר לא נכונים. מכאן שנוצר משפט הגיוני, ולכן זו התשובה הנכונה. לצורך השלמת ההסבר נבדוק גם את שאר התשובות:

תשובה (3): סטודנט: "עמיתי לקורס אמר לי שאם אכתוב עבודת סיכום במקום לגשת למבחן, אוכל לקבל ציון עובר רק אם לא אחמיץ יותר משני שיעורים. **נעדרתי כבר מחמישה שיעורים ולכן החלטתי**

להיבחן, אך לצערי גיליתי שהצדק היה עימו."

תמצות: החלק הראשון: אם כותבים עבודת סיכום במקום מבחן, אסור להחמיץ יותר משני שיעורים. החלק השני: הסטודנט נעדר כבר מחמישה שיעורים והחליט להיבחן, אך התאכזב לשמוע שהתנאים לקבלת ציון עובר היו נכונים.

אם הסטודנט לא כותב עבודה וניגש לבחינה הרי שלמיטב ידיעתנו אין מגבלה על כמות השיעורים מהם הוא יכול להיעדר. לפיכך הסטודנט עומד בתנאים לקבלת ציון עובר. לכן, לא הגיוני שהוא התאכזב מהעובדה שהתנאים היו נכונים. מכאן שהמשפט אינו הגיוני ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (4): סטודנט: "עמיתי לקורס אמר לי שאם אכתוב עבודת סיכום במקום לגשת למבחן, אוכל לקבל ציון עובר רק אם לא אחמיץ יותר משני שיעורים. **מסיבה זו החלטתי לכתוב עבודת סיכום, אף**

על פי שאין בכוונתי להיעדר משום שיעור."

תמצות: החלק הראשון: אם כותבים עבודת סיכום במקום מבחן, אסור להחמיץ יותר משני שיעורים. החלק השני: הסטודנט כתב עבודת סיכום למרות שלא יעדר מאף שיעור.

אם הסטודנט היה מתכוון להיעדר ממספר שיעורים, הרי שלא היה יכול להגיש עבודה כדי לקבל ציון עובר. לכן, סביר שהוא החליט לכתוב עבודת סיכום במקום להיבחן, מכיוון שהוא לא מתכוון להיעדר מאף שיעור. אולם, הקשר המוצע בתשובה זו הוא דווקא קשר של ניגוד ("אף על פי"). לא נוצר משפט הגיוני, ולכן תשובה נפסלת.

תשובה (2)

13.

השאלה: במאמר נכתב: "כידוע, איש אינו נקי מחטא ואיש אף אינו רואה בעצמו קדוש. את הדימוי העצמי החיובי שלנו דרכנו לשמר לא בהכחשת עוונותינו, למקטן ועד גדול, אלא בהרחקתם: תלייתם בכורח הנסיבות, בגורמים חיצוניים, במעידה חד פעמית - ולעולם לא בנטיות אופי או בזדון. שהרי חטאים מבודדים קל לפטור בלא כלום, אך אין לך קשה מנשוא כמחשבה שהקלקלה היא חלק מזהותך."

הדברים נכתבו כחלק מהסבר לממצא כלשהו. איזה מהבאים הוא המתאים ביותר להיות ממצא זה?

פתרון: עלינו למצוא ממצא שמתאים להסבר המובא בפסקה. על כן, ראשית נסכם את עיקרי ההסבר. בתחילתו של הציטוט מובע רקע להסבר: כל האנשים חוטאים לפעמים, ואף מכירים בעובדה זאת. בהמשך נכתב כי הדרך של אנשים להתמודד עם הידיעה שהם חוטאים היא לטפול את האשמה על גורמים שאינם קשורים להם עצמם, כמו לאופי שלהם או לכוונות רעות. הם עושים זאת כי קשה להם לחשוב על עצמם כחוטאים כי זה הופך אותם למקולקלים בעיני עצמם. לסיכום: אנשים מודים כי הם חוטאים לפעמים, אבל לא מגדירים את עצמם כחוטאים.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): בני אדם המשתפים קבצים באינטרנט בניגוד לחוק אינם נוטים לראות בכך מעשה אסור

התשובה אינה נכונה. על פי ממצא זה בני האדם אינם מודעים לעובדה שעשו מעשה אסור. אולם, אנו מחפשים ממצא לפיו בני האדם מודעים לעובדה שהם חוטאים לפעמים.

תשובה (2): אין כמעט איש המגדיר את עצמו 'שקרן', אף על פי שרוב בני האדם מודים שפעם בשבוע לפחות הם אומרים דברים שאינם אמת

זו התשובה הנכונה. אם רוב בני האדם מודים שפעם בשבוע לפחות הם אומרים דברים שאינם אמת, הרי שהם מודעים לעובדה שהם חוטאים לפעמים. אם למרות עובדה זו, אין כמעט איש המגדיר את עצמו 'שקרן', הרי שניתן להסיק כי בני האדם אינם מגדירים עצמם כחוטאים.

תשובה (3): בני אדם המורשעים בביצוע פשע בפעם השנייה או השלישית נוטים להכיר בכך שהם ראויים לעונש יותר מבני אדם המורשעים בפעם הראשונה

התשובה אינה נכונה. על פי ממצא זה בני האדם אמנם מודעים לעובדה שהם חוטאים, אולם לא ניתן להסיק מממצא זה כי הם אינם מגדירים את עצמם כחוטאים. יתרה מזאת, ההסבר בפסקה אינו מתייחס לרמת חומרת העונש שאנשים חושבים שהם ראויים לו.

תשובה (4): אף שלא מעט מבעלי העסקים מעלימים מס, רק מתי מעט מהם מוכנים להודות שאי פעם עשו זאת

התשובה אינה נכונה. מממצא זה ניתן היה להסיק כי בני האדם מעלימים מס, כלומר חוטאים. אולם, לפי ממצא זה בני האדם אינם מודים כי חטאו.

תשובה (2).

14.

השאלה: בתי הקפה בבודפשט החלו לפרוח במקביל לפריחת בתי קפה בבירות אירופיות אחרות, אך היה להם ייחוד משלהם. ראשית, העובדה שהכובש התורכי הוא שהביא להונגריה את המשקה השחור גרמה לכך שתרבות בתי הקפה של בודפשט דמתה לזו של אגן הים התיכון יותר מלזו של מרכז אירופה. שנית, עיתונאים ואנשי בוהמה רבים, שהשפיעו רבות על דעת הקהל, עשו את בתי הקפה למקום המפגש שלהם, וכך היו אלה לזירה המרכזית שבה התעצבו הלכי רוח חברתיים ופוליטיים באותה תקופה.

איזו מן הטענות הבאות עולה מן הפסקה?

פתרון: נבדוק את התשובות המוצעות. נפסול תשובות באחד משני מקרים:

א. כאשר לא ניתן להסיק את הטענה מהפסקה.

ב. כאשר הטענה סותרת את הנאמר בפסקה.

תשובה (1): הרצון להידמות לבירות אירופיות אחרות הביא לידי פריחת תרבות בתי הקפה בבודפשט

התשובה אינה נכונה. בפסקה לא נכתב כי היה לבודפשט רצון להידמות לבירות אירופאיות אחרות. יתרה מכך, הפסקה מספקת סיבות לכך שבודפשט לא דמתה לבירות אירופאיות אחרות, ולא סיבות לדמיון ביניהן.

תשובה (2): בבירות אירופיות שאינן בודפשט לא היו בתי הקפה המקום המרכזי שבו התעצבו הלכי רוח חברתיים ופוליטיים

זו התשובה הנכונה. הפסקה מספקת סיבות לייחוד של תרבות בתי הקפה בבודפשט. בין השאר נכתב כי תרבות בתי הקפה בבודפשט הייתה מיוחדת בהשוואה לבירות אירופה משום שבתי הקפה היו הזירה המרכזית שבה התעצבו הלכי רוח חברתיים ופוליטיים באותה תקופה. מכאן שבבירות האירופאיות האחרות לא היו בתי הקפה המקום המרכזי שבו התעצבו הלכי רוח חברתיים ופוליטיים.

תשובה (3): מידת השפעתם של בתי הקפה על דעת הקהל היא אחד מקווי הדמיון שבין תרבות בתי הקפה של בודפשט לזו של אגן הים התיכון

התשובה אינה נכונה. על פי הפסקה, תרבות בתי הקפה של בודפשט דמתה לזו של אגן הים התיכון במשקה השחור, ולא במידת ההשפעה של בתי הקפה על דעת הקהל.

תשובה (4): כאשר החלו בתי הקפה בבודפשט לפרוח היו רוב פוקדיהם עיתונאים ואנשי בוהמה

התשובה אינה נכונה. בפסקה לא נאמר מה קרה כשהחלו בתי הקפה בבודפשט לפרוח. כמו כן, אומנם נאמר כי בבתי הקפה בבודפשט היו עיתונאים ואנשי בוהמה רבים. אולם, לא נאמר שרוב פוקדיהם היו עיתונאים ואנשי בוהמה.

תשובה (2).

15.

השאלה: כאשר אדם עוטה על כף ידו כפפה אטומה ודקה במיוחד ומניח את כף היד תחת זרם מים, הוא חש שידו נרטבת, אף שלמעשה היא נותרת יבשה. בעור יש קולטני חישה רבים המתמחים ברגישות למגע, ללחץ, לחום ואף לתנודות; הקולטנים משדרים אותות למוח, והוא מפרש את האותות כתחושות. לרטיבות, לעומת זאת, אין בעור קולטנים ייחודיים; אדם חש שהוא נרטב כאשר מתקבל במוחו צירוף אותות מקולטני החישה השונים שההירטבות מפעילה.

לפי העולה מן הפסקה, מדוע האדם העוטה על כף ידו כפפה אטומה ודקה במיוחד חש שידו נרטבת?

פתרון: עלינו להסיק מדוע האדם העוטה כפפה אטומה ודקה במיוחד חש שידו נרטבת. נסכם את הפסקה וננסה לענות על השאלה בטרם ניגש לתשובות:

בתחילת הפסקה מציגים בפנינו סיטואציה מסוימת: גם כשאנו עוטים כפפה אטומה, ומניחים את כף היד תחת זרם מים, אנו מקבלים תחושה שהיד נרטבת. בהמשך הפסקה מספקים מידע על קולטני חישה רגישים הנמצאים בעור, אשר משדרים אותות למוח, אותם הוא מפרש כתחושות. במשפט האחרון בפסקה **מקשרים** בין המידע על קולטני החישה לבין הסיטואציה שהוצגה בתחילת הפסקה: נכתב כי לרטיבות אין קולטנים ייחודיים וכי אדם חש שהוא נרטב כאשר מתקבלים במוחו אותות מאותם קולטני החישה שההירטבות מפעילה.

אם לרטיבות אין קולטנים מיוחדים, והאדם חש שהוא נרטב כאשר מתקבל במוחו צירוף אותות מסוים, הרי שאנו חשים כשידנו נרטבת כשאנו עוטים כפפה אטומה כי האותות המגיעים למוחנו דומים לאותות המגיעים אליו כאשר ידנו אכן נרטבת.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): מכיוון שהקולטנים המתמחים ברטיבות אינם מצויים בעור, ולכן הכפפה אינה מפריעה לפעולתם התשובה אינה נכונה. על פי הפסקה אין קולטנים המתמחים ברטיבות.

תשובה (2): מכיוון שהכפפה האטומה והדקה מגבירה את הרגישות של העור למגע, ללחץ, לחום ולתנודות התשובה אינה נכונה. אין כל אזכור בפסקה לכך שהכפפה **מגבירה** את הרגישות של העור. רק נאמר כי בעור יש קולטנים רגישים למגע, ללחץ, לחום ולתנודות.

תשובה (3): מכיוון שהקולטנים הייחודיים לרטיבות מעבירים תחושה זו למוחו של האדם, אף שלמעשה ידו אינה נרטבת

התשובה אינה נכונה. כאמור, על פי הפסקה לרטיבות אין קולטנים ייחודיים.

תשובה (4): מכיוון שהאותות המגיעים למוחו של האדם דומים לאותות המגיעים אליו כאשר ידו אכן נרטבת. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

16.

השאלה: כשבונים בניין אי אפשר לפרק את הקומה הראשונה כדי להשתמש בלבנים שמרכיבות אותה להקמת הקומה השנייה.

להלן ארבע פעולות בלתי אפשריות מסיבות שונות. באיזו מהן הסיבה היא הדומה ביותר לסיבה שבגינה הפעולה שתוארה לעיל בלתי אפשרית?

פתרון: לפנינו משפט קצר בו מוצגת פעולה בלתי אפשרית. עלינו למצוא פעולה נוספת שהיא בלתי אפשרית מסיבה דומה. ראשית, נבין מה הופך את הפעולה המוצגת בשאלה לבלתי אפשרית. לאחר מכן, נעבור על התשובות המוצעות ונחפש פעולה נוספת שאינה אפשרית מאותה סיבה. נאמר כי: לא ניתן לפרק את הקומה הראשונה על מנת להשתמש בלבנים שמרכיבות אותה להקמת הקומה השנייה.

הפעולה המתוארת היא בלתי אפשרית שכן אם נפרק את הקומה הראשונה, הרי שהקומה החדשה שתבנה תהפוך בעצמה להיות הקומה הראשונה בבניין. כלומר, ניתן לבצע את פעולת פירוק והרכבת הקומה הראשונה כמה פעמים שרק נרצה, אך בעצם פעולה זו, אנו חוזרים בכל פעם למצב ההתחלתי בו יש לנו רק קומה אחת בנויה.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונחפש תשובה שתציג מצב בלתי אפשרי מסיבה דומה:

תשובה (1): להשפיע על העתיד באמצעות שינוי העבר

התשובה אינה נכונה. שינוי העבר היא פעולה בלתי אפשרית בפני עצמה, בעוד שבמצב המקורי הפעולה עצמה (פירוק הקומה הראשונה) אפשרית. כלומר, פעולה זו אינה אפשרית מסיבה שונה מזו שהוצגה בשאלה.

תשובה (2): לראות מה חבוי בתיבה אטומה בלי לפתוח אותה

התשובה אינה נכונה. בתשובה זו אין פעולה שמעצם עשייתה אנו חוזרים למצב ההתחלתי שבו היינו ומתרחקים מן התוצאה הרצויה. פעולה זו אינה הגיונית משום שאין לנו כוחות על טבעיים.

תשובה (3): לשאול ראי שאלה ולזכות בתשובה

התשובה אינה נכונה. אמנם יש כאן פעולה מסוימת שניתן לבצע אין סוף פעמים (לשאול את הראי שאלה) מבלי שהיא תשנה את המצב בו אנו נמצאים (אנחנו תמיד ניוותר ללא תשובה). אולם, הפעולה עצמה לא מחזירה אותנו למצב ההתחלתי, ולכן פעולה זו אינה אפשרית מסיבה שונה מזו שהוצגה בשאלה.

תשובה (4): לנוח באזור המוצל שגופך יוצר

זו התשובה הנכונה. לא ניתן לנוח באזור המוצל שגופנו יוצר, מכיוון שאם נקום מהמקום בו אנו נמצאים כדי לנוח, הרי שהצל שיצרנו יזוז למקום אחר. ניתן לבצע את הפעולה ולעבור למקום שהיה מוצל על ידינו כמה פעמים שרק נרצה, אך בעצם הפעולה אנו חוזרים בכל פעם למצב ההתחלתי. האזור המוצל שגופנו יוצר אף פעם לא יהיה מעלינו כמו שהלבנים שפירקנו והרכיבו את הקומה הראשונה אף פעם לא יכולים להרכיב את הקומה השנייה.

תשובה (4).

17.

השאלה: במעגן הסירות שני מזחים - פנימי וחיצוני. כל בעלי כלי השיט מעדיפים לעגון במזח הפנימי, ולכן נקבע כי זכות העגינה במזח זה תינתן על פי הכללים האלה:

כלל א: לכלי שיט המשמשים לדיג תינתן עדיפות על כלי שיט המשמשים לשיט תענוגות.

כלל ב: לספינות מנוע תינתן עדיפות על ספינות מפרש, אלא אם כן הים סוער, ואז תינתן עדיפות לספינות מפרש על ספינות מנוע.

במקרה שהכללים סותרים זה את זה, כלל ב קודם לכלל א.

איזה מן המצבים הבאים אינו אפשרי?

פתרון: לפנינו שאלת כללים. לאחר שקראנו את הכללים נבדוק את התשובות המוצעות. נשאלנו מה אינו אפשרי, ולכן נפסול תשובות אפשריות.

תשובה (1): בים סוער עוגנת במזח הפנימי ספינת מפרש המשמשת לשיט תענוגות. באותו הזמן עוגנת במזח החיצוני ספינת מנוע המשמשת לשיט תענוגות.

במקרה שלפנינו שתי הספינות הן ספינות תענוגות. לכן, הכלל הראשון אינו רלוונטי, ונותר רק לבדוק את הכלל השני. לפי הכלל השני, כאשר מזג האוויר סוער ספינת המפרש מקבלת עדיפות על פני ספינת המנוע. אכן, ספינת המפרש עוגנת במזח הפנימי וספינת המנוע עוגנת במזח החיצוני, ולכן התשובה אפשרית.

תשובה (2): בים סוער עוגנת במזח הפנימי ספינת מפרש המשמשת לשיט תענוגות. באותו הזמן עוגנת במזח החיצוני ספינת מנוע המשמשת לדיג.

לפי הכלל הראשון, יש עדיפות לספינת דיג על פני ספינת תענוגות.

לפי הכלל השני, כאשר מזג האוויר סוער יש עדיפות לספינת מפרש על פני ספינת מנוע.

מכיוון שבמקרה זה הכללים סותרים זה את זה, הרי שכלל ב קודם לכלל א. כלומר, ספינת המפרש תקבל עדיפות על פני ספינת המנוע. אכן ספינת המפרש עוגנת במזח הפנימי וספינת המנוע במזח החיצוני, ולכן התשובה אפשרית.

תשובה (3): בים שאינו סוער עוגנת במזח הפנימי ספינת מנוע המשמשת לשיט תענוגות. באותו הזמן עוגנת במזח החיצוני ספינת מפרש המשמשת לדיג.

לפי הכלל הראשון, יש עדיפות לספינת דיג על פני ספינת תענוגות.

לפי הכלל השני, כאשר מזג האוויר אינו סוער יש עדיפות לספינת מנוע על פני ספינת מפרש.

מכיוון שבמקרה זה הכללים סותרים זה את זה, הרי שכלל ב קודם לכלל א. כלומר, ספינת המנוע מקבלת עדיפות על פני ספינת המפרש. ואכן ספינת המנוע עוגנת במזח הפנימי וספינת המפרש עוגנת במזח החיצוני, ולכן התשובה אפשרית.

מכיוון שפסלנו שלוש תשובות הרי שתשובה (4) היא התשובה הנכונה, אולם לשם השלמת ההסבר נבדוק גם אותה:

תשובה (4): בים שאינו סוער עוגנת במזח הפנימי ספינת מפרש המשמשת לדיג. באותו הזמן עוגנת במזח החיצוני ספינת מנוע המשמשת לשיט תענוגות.

לפי הכלל הראשון, יש עדיפות לספינת דיג על פני ספינת תענוגות.

לפי הכלל השני, כאשר מזג האוויר אינו סוער יש עדיפות לספינת מנוע על פני ספינת מפרש.

מכיוון שבמקרה זה הכללים סותרים זה את זה, הרי שכלל ב קודם לכלל א. כלומר, ספינת המנוע אמורה לקבל עדיפות על פני ספינת המפרש. אולם, ספינת המנוע עוגנת במזח החיצוני ולא בפנימי, ולפיכך תשובה זו אינה אפשרית.

תשובה (4).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: המילה "אותם" (שורה 1) מתייחסת ל -

פתרון: נקרא את המשפט בו מופיעה המילה מתחילתו. בשורות 1-2 כתוב: "חלוקה הוגנת של טובין היא מלאכה קשה, אך קשה שבעתיים כאשר המעורבים בה מעריכים אותם בשונה זה מזה." המילה אותם מתייחסת לדבר האחרון שנאמר. כלומר, המילה "אותם" מתייחסת לטובין.

תשובה (1).

19. השאלה: רוני וגילי חילקו ביניהן עוגה בשיטה המתוארת בפסקה השנייה. רוני חתכה את העוגה לשני חלקים שווים בעיניה וגילי בחרה ראשונה. איזה מן האירועים הבאים אפשרי?

פתרון: נקרא את הפסקה השנייה ונסכם את השיטה המתוארת בה. על פי שיטת החלוקה בפסקה השנייה, כאשר שני אנשים רוצים לחלק ביניהם דבר מה, אחד מהם מחלק את הדבר לשני חלקים שנראים לו שווים. לאחר מכן, השני מקבל את הזכות לבחור ראשון את אחד מבין שני החלקים.

בחלוקה זו, הראשון מחלק את הטובין לשני חלקים שווים בעיניו, כך שהוא אדיש לבחירתו של השני. השני מקבל את האפשרות לבחור ראשון, כך שאם שני החלקים שווים גם מבחינתו, הוא יהיה אדיש לבחירה. אם החלקים אינם שווים מבחינתו, הוא ייקח את החלק הטוב בעיניו.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): רוני חושבת שהיא קיבלה פרוסת עוגה גרועה משל גילי

התשובה אינה נכונה. רוני חילקה את העוגה ולכן היא חילקה אותה לשתי חתיכות זהות בעיניה. כלומר, לא ייתכן שהיא חושבת שהיא קיבלה פרוסת עוגה גרועה משל גילי.

תשובה (2): גילי חושבת שהיא קיבלה פרוסת עוגה גרועה משל רוני

התשובה אינה נכונה. גילי בוחרת את פרוסת העוגה ראשונה. לכן, היא תבחר את פרוסת העוגה הטובה ביותר בעיניה. לכן, לא ייתכן שהיא תחשוב שהיא קיבלה פרוסת עוגה פחות טובה.

תשובה (3): רוני חושבת שהיא קיבלה פרוסת עוגה טובה משל גילי

התשובה אינה נכונה. רוני מחלקת את העוגה לשתי פרוסות שוות בעיניה. לכן, לדעתה שתי הפרוסות זהות זו לזו, ולפיכך לא ייתכן שהיא חושבת שקיבלה פרוסת עוגה טובה יותר.

תשובה (4): גילי חושבת שהיא קיבלה פרוסת עוגה טובה משל רוני

זו התשובה הנכונה. גילי בוחרת ראשונה את אחת משתי הפרוסות. אם לדעתה אחת מן הפרוסות טובה מן האחרת היא תבחר בה. לפיכך, ייתכן כי אחת מהפרוסות נראתה לגילי טובה יותר ולכן היא בחרה אותה.

תשובה (4).

20. השאלה: מדוע "הוא הפסיד" (שורה 15)?

פתרון: נקרא את המשפט בו כתוב "הוא הפסיד" מתחילתו. המשפט מכיל רק את המילים "הוא הפסיד", ולכן נקרא את המשפט שלפני. בשורות 14-15 כתוב: "אבל מה אם אתה והוא חושקים באותה פרוסה? אתה תזכה בחלק שבו שניכם חושקים, ולו ייוותרו החלקים הטובים פחות. הוא הפסיד. הקנאה ניצחה. ההסדר קרס."

אם מישהו אחר כבר בחר בחלק בו הוא חשק, הרי שהוא יקבל פרוסה שפחות טובה בעיניו. כלומר, הוא הפסיד משום שהפרושה שאותה רצה נלקחה, ולדעתו הוא יקבל פרוסה פחות טובה.

תשובה (2).

21.

השאלה: שלושה מארבעת החלקים המודגשים בציטוטים הבאים מהקטע מתייחסים לאותה פרוסת עוגה. איזה מהם מתייחס לפרוסת עוגה **אחרת**?

פתרון: לאחר שקראנו את הפסקה הרביעית נבדוק את התשובות המוצעות. בבדיקת התשובות נבדוק לאיזה מן הפרוסות המתוארות בפסקה מתייחסת התשובה. לבסוף נסמן את התשובה יוצאת הדופן.

תשובה (1): אם לדעתה **אחת מן הפרוסות** טובה מן האחרות" (שורה 18)

על פי הפסקה, ראובן מחלק את העוגה לשלושה חלקים שווים בעיניו. לאחר מכן, אם לדעתה של מרים **אחת מן הפרוסות** שחילק ראובן טובה מן האחרות, היא **מסירה ממנה פיסה**, כך שתשתווה לשתי הפרוסות הנותרות. מכאן שהפרוסה שבתשובה זו מתייחסת לפרוסה אותה תיקנה מרים.

תשובה (2): "**אחת שתיקנה מרים**" (שורה 20)

מצאנו שהפרוסה שבתשובה (1) היא הפרוסה אותה תיקנה מרים. בתשובה זו נכתב כי הפרוסה היא "אחת שתיקנה מרים". לפיכך, הפרוסה שבתשובה זו מתייחסת לאותה פרוסת עוגה המוזכרת בציטוט שבתשובה (1). שני הציטוטים שתשובות (1) ו-(2) מתייחסים לאותה פרוסת עוגה, ולכן ניתן לפסול את שתיהן.

תשובה (3): "ראובן מקבל את **הפרוסה הנותרת**" (שורה 21)

בשורות 20-21 נכתב: "כעת שמעון בוחר את חלקו. אחריו בוחרת מרים, והיא חייבת לקחת את הפרוסה שממנה הסירה פיסה, אם שמעון לא לקח אותה קודם לכן. ראובן מקבל את **הפרוסה הנותרת**". כלומר, כאשר ראובן מקבל את **הפרוסה הנותרת**, מישהו בחר את הפרוסה שתיקנה מרים ומישהו בחר את אחת מהפרוסות המקוריות. לכן הפרוסה הנותרת, שראובן מקבל, היא אחת מן הפרוסות המקוריות. מכאן שזו **אינה** הפרוסה המוזכרת בציטוטים הקודמים (זו שתיקנה מרים). מכיוון ששני הציטוטים שבתשובות (1) ו-(2) מתייחסים לאותה פרוסת עוגה, וציטוט זה מתייחס לפרוסת עוגה אחרת, הרי שזו התשובה הנכונה.

תשובה (4): "**הפרוסה שנותרה** לאחר שמרים הסירה ממנה פיסה" (שורה 26)

ציטוט זה מתייחס לפרוסה שמרים הסירה ממנה פיסה, כלומר לפרוסת העוגה שמרים תיקנה. מכיוון שציטוט זה מתייחס לאותה פרוסת עוגה המוזכרת בציטוטים שתשובות (1) ו-(2), התשובה נפסלת.

תשובה (3).

22.

השאלה: "גם אם אין זו הדרך להרמוניה כלל עולמית, לפחות כמה עוגות תחולקנה כראוי" (שורות 29-30), כלומר -

פתרון: נקרא את הפסקה האחרונה. בפסקה הרביעית מתוארת שיטתו של ברמס לחלוקת עוגה בין שלושה אנשים. הפסקה האחרונה, ממנה לקוח הציטוט, נפתחת בתיאור התוצאות של אותה חלוקה: "עד שתיוותר רק פיסה זערורית שלא יהיה בה כדי להעלות או להוריד דבר לאיש." (שורות 28-29) כלומר, השיטה של ברמס מאפשרת לחלק את העוגה כמעט בשלמותה באופן שווה. כעת, בהקשר של שיטת החלוקה, נכתב כי ברמס היה אחוז התלהבות, ואמר: "גם אם אין זו הדרך להרמוניה כלל עולמית, לפחות כמה עוגות תחולקנה כראוי." כלומר, ברמס מתכוון לומר שגם אם השיטה לא יכולה לפתור כל בעיה (אין זו הדרך להרמוניה עולמית), היא מועילה במקרים מסוימים (למשל במקרה של חלוקת עוגות).

כעת נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): גם אם אי אפשר לחלק צרור מסוים של טובין עד תומו, אפשר לפחות לחלק את רובו

התשובה אינה נכונה. אומנם בפסקה כתוב כי בשיטת החלוקה המוצעת לא ניתן לחלק את הטובין עד תומו ("תיוותר רק פיסה זערורית"), אך זו לא המשמעות של הציטוט עליו נשאלנו. על פי הציטוט, השיטה לא יכולה לפתור כל בעיה, אך היא יעילה במקרים מסוימים.

תשובה (2): **אומנם שיטה זו אינה פתרון קסם לסוגיות הרות גורל, אך היא יכולה להועיל במקרים מסוימים**

זו התשובה הנכונה. על פי הציטוט: שיטת החלוקה של ברמס לא מאפשרת להגיע להרמוניה כלל עולמית. כלומר, היא לא יכולה לפתור סוגיות הרות גורל, כמו למשל להביא לשלום עולמי. אולם, השיטה יעילה במקרים מסוימים, כמו למשל במקרה של חלוקת עוגות.

תשובה (3): אומנם שיטה זו תצלח לפתרון סכסוכים בין-לאומיים, אך לא לחלוקת כל צרור של טובין התשובה אינה נכונה. על פי הציטוט, השיטה אינה מאפשרת להגיע להרמוניה בין לאומית, כלומר היא לא תצלח לפתרון סכסוכים בין לאומיים. כמו כן, אין התייחסות בפסקה לחלוקת צרור טובין אחר מעוגה.

תשובה (4): גם אם אי אפשר לחלק בשיטה זו כל צרור של טובין, לילדים היא יכולה להועיל מאוד התשובה אינה נכונה. לא ניתן להסיק מהציטוט שיש טובין שלא ניתן לחלקו בשיטה זו, אלא שהחלוקה לא יכולה לפתור כל בעיה. כמו כן, אין בפסקה כל התייחסות לאופן בו שיטת החלוקה מועילה דווקא לילדים.

תשובה (2).

23. השאלה: אברהם, יצחק ויעקב החליטו לחלק ביניהם חלה בשיטה הזאת: אברהם בוצע פיסה שערכה בעיניו שליש מן החלה. יצחק בוחר אם לקחת פיסה זו אם לאו. אם אינו רוצה בה - יעקב בוחר אם לקחת אותה אם לאו. אם גם הוא אינו חושק בה - פיסה זו ניתנת לאברהם. לאחר מכן, השניים שלא קיבלו את הפיסה מחלקים ביניהם את שאר החלה לפי שיטת החלוקה ההוגנת לשניים המתוארת בפסקה השנייה.

מה נכון לומר על החלוקה בשיטה זו?

פתרון: שיטת החלוקה המתוארת בשאלה זו אינה ממש מופיעה בקטע. אומנם אנחנו יודעים מה קורה כאשר מחלקים טובין לפי השיטה המתוארת בפסקה השנייה, אך איננו יודעים מה קורה כאשר מישוהו בוצע שליש מהחלה. לפיכך, נבדוק את התשובות המוצעות ונפסול תשובות שאנו יודעים שהן בוודאות לא נכונות על פי הנאמר בקטע.

תשובה (1): היא מבטיחה חלוקה הוגנת של החלה כולה

על פי שיטת החלוקה המוזכרת בפסקה, אברהם בוצע פיסה מהחלה שערכה בעיניו שליש מהחלה. בקטע אין התייחסות למצב כזה ולכן על פניו נדמה כי איננו יודעים אם שיטת חלוקה זו מבטיחה חלוקה הוגנת. לכן בשלב זה מומלץ לבדוק את שאר התשובות אולם, אם נתעכב נבין כי שיטת חלוקה זו אינה בהכרח הוגנת. הרי יצחק מקבל את זכות הראשונים להחליט האם לקחת את הפיסה או לא, ורק אם הוא לא רוצה בה - יעקב מקבל את הזכות להחליט אם הוא רוצה בה או לא. בהחלט ייתכן מקרה שבו יצחק מחליט לקחת את הפיסה שבצע אברהם, למרות שיעקב חשק בה. במצב כזה יעקב יפסיד, שכן הפיסה בה חשק נלקחה. לפיכך, שיטת החלוקה לא מבטיחה חלוקה הוגנת.

תשובה (2): אברהם עלול לחוש קנאה אם הוא יקבל את הפיסה שבצע

התשובה אינה נכונה. אברהם בצע את פיסת החלה כך שערכה בעיניו בדיוק שליש מן החלה. כלומר, במידה ויקבל את הפיסה שבצע הוא אמור לחוש שקיבל את חלק שווה.

תשובה (3): יצחק עלול לחוש קנאה אם הוא יבחר בפיסה שבצע אברהם

התשובה אינה נכונה. יצחק מקבל את זכות הראשונים להחליט האם לבחור בפיסה שבצע אברהם. אם החליט לבחור דווקא בה, הרי שהיא שווה מבחינתו לפחות שליש מהחלה. אם זה לא היה המצב, יצחק לא היה בוחר את הפיסה. לכן, יצחק לא יכול לחוש קנאה אם בחר בפיסה.

תשובה (4): יעקב עלול לחוש קנאה אם יצחק יבחר בפיסה שבצע אברהם

זו התשובה הנכונה. לפי ההסבר בתשובה (1), בהחלט ייתכן מצב שבו יצחק יחליט לקחת את הפיסה שבצע אברהם, למרות שיעקב חשק בה אף הוא. כך יעקב עשוי לחוש קנאה כי הפיסה שחשק בה נלקחה.

תשובה (4).